

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI I MINISTRAVE**

**VENDIM
Nr.313, Date 9.5.2012**

**PER MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR MBROJTJEN E PUBLIKUT NGA
SHKARKIMET NË MJEDIS, PËRCAKTIMIN E MOSTRAVE, RAJONEVE DHE
FREKUENCËS SË MATJEVE”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 9, të ligjit nr.8025, datë 9.11.1995, "Për mbrojtjen nga rrezatimet jonizuese", të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë, Këshilli i Ministrave

V E N D O S I :

1. Miratimin e rregullores “për mbrojtjen e publikut nga shkarkimet në mjedis, përcaktimin e mostrave, rajoneve, dhe frekuencës së matjeve” që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Ngarkohen Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave dhe Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në fletoren zyrtare.

**K R Y E M I N I S T R I
SALI BERISHA**

RREGULLORE
PËR MBROJTJEN E PUBLIKUT SHKARKIMET NË MJEDIS, PËRCAKTIMIN
E MOSTRAVE, RAJONEVE DHE FREKUENCËS SË MATJEVE

Neni 1

Objekti

Kjo rregullore përcakton kushtet e mbrojtjes së publikut dhe mjedisit, në tërësi nga rreziqet e mundshme të rrezatimeve jonizuese me qëllim mbrojtjen e shëndetit të publikut.

Neni 2

Monitorimi i radioaktivitetit

1. Monitorimi i radioaktivitetit të mjedisit nënkupton matje bazë të cilat lidhen me përqendrimin e radionuklidëve në ajër, ujë dhe tokë. Për të realizuar një përputhje të mirë me standartet bazë të sigurisë, përvec radioaktivitetit të ajrit, ujit dhe tokës të përcaktohet edhe niveli i radioaktivitetit të mostrave biologjike dhe në vecanti të ushqimeve.
2. Ekspozimi i popullatës që vjen nga radioaktiviteti i mjedisit vlerësohet në mënyrë më direkte dhe të plotë në bazë të ndotjes së ushqimeve. Monitorimi i mjedisit përfshin dhe monitorimin e niveleve të radioaktivitetit të biotave të ndryshme si ushqimi për njerëzit, ushqimi për kafshët, si dhe vetë bimësia.
3. Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave mbi bazën e të dhënave që i japin institucionet monitoruese publikon çdo vit një raport monitorimi.
4. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi me propozim të institucioneve monitoruese, si dhe duke ju referuar raportit vjetor të monitorimit dhe problematikave në mjedis përcakton llojet e mostrave dhe të radionuklidëve që duhet të monitorohen dhe që janë tregues të niveleve aktuale dhe potenciale të radioaktivitetit në mjedis, që ndikojnë në ekspozimin e popullsisë.
5. Këto nivele monitorimi në mjedis janë të detyrueshme për t'u zbatuar nga Ministria e Mjedisit nëpërmjet institucioneve monitoruese.

Neni 3

Rrjeti monitorues

1. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi me propozim të institucioneve monitoruese duhet të përcaktojë rajonet përfaqësuese gjeografike për territorin e vendit që do të bëjnë pjesë në rrjetin e monitorimit. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi përcakton për çdo tip mostre një rrjet monitorimi të dendur dhe të rrallë sipas një frekuence të caktuar.
2. Institucionet monitoruese janë persona fizikë ose juridikë të njohur nga Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi të cilët kanë kapacitetet teknike dhe pajisje për të kryer monitorimin e mjedisit bazuar në kriteret e miratuara dhe publikuara më parë prej KMR-së.

3. Institucionet monitoruese paraqesin pranë Komisioni të Mbrojtjes nga Rrezatimi të gjithë procedurën e monitorimit dhe kampionimit. Kjo procedurë vlerësohet dhe aprovet nga Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi.
4. Rajonet që përbëjnë rrjetin monitorues të përfaqësojnë situatën rajonale, të marrin parasysh shpërndarjen e popullsisë dhe të aktivitetëve prodhues në atë rajon.

Neni 4

Llojet e mostrave, tipet e matjeve dhe periodiciteti

1. Llojet e rekomanduara të mostrave dhe të matjeve janë si mëposhtë :

Lloji i mostrës	Lloji matjeve	
	Rrjet monitorimi i dendur (muajore)	Rrjet monitorimi i rrallë (tremujore)
Aerozole	Cs-137, beta total	Cs-137, Be-7
Ajër	Fuqia e dozës gama mjedisore	Fuqia e dozës gama mjedisore
Ujë sipërfaqësor	Cs-137, beta total	Cs-137
Ujë i pijshëm	H-3, Sr-90, Cs-137 Radionuklidet natyrore	H-3, Sr-90, Cs-137 Radionuklidet natyrore
Qumësht	Cs-137, Sr-90	Cs-137, Sr-90, K-40
Dietë e përzier	Cs-137, Sr-90	Cs-137, Sr-90, C-14

2. Rekomandohet që për rrjetet monitoruese të dendura matjet të kryhen çdo muaj ndërsa për ato të rralla çdo tre muaj.

Neni 5

Strategjia e marrjes së mostrave dhe matjet në lidhje me çdo lloj mostre

1. Marrja e mostrave bëhet në mënyrë të tillë që të na paraqesin një vlerësim sa më të plotë të radioaktivitetit në mjedis. Këto përfshijnë:

a. Aerozole

Për aerozolet të kryhen në mënyrë rutine matja e radionuklidëve gama emetues artificialë dhe natyrorë. Institucionet monitoruese raportojnë gjithashtu rezultatet e matjeve beta totale dhe për berilium-7. Vendet e marrjes së mostrave duhet të zgjidhen pranë zonave me popullsi të dendur me një mbulim gjeografik sa më të mirë të territorit duke zgjedhur të paktën një vend për marrjen e mostrave në një rajon gjeografik.

b. Ajër

Lidhur me ajrin duhet të kryhen matje të vazhdueshme për fuqinë e dozës gama mjedisore.

c. Ujë sipërfaqësor

Marrja e mostrave kryhet për ujërat e brendshme kryesore dhe për ujërat bregdetare.

Në rastin e ujërave të lumenjve, mostrat merren në zonat ku njihet debiti (prurja) e rrjedhjes. Për këto mostra kryhet monitorimi i radionuklidëve gama emetues dhe i matjeve beta totale.

d. Ujë i pijshëm

Institucionet monitoruese raportojnë vlerat për furnizuesit kryesorë të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore si dhe për rrjetet e shpërndarjes së ujit. Pikat e marrjes së këtyre mostrave duhet të jenë të tilla që të mbulojnë në mënyrë përfaqësuese rajonin. Gjithashtu të raportohet vlera korresponduese e volumit të ujit të shpërndarë ose të prodhuar gjatë një viti për secilën pikë të marrjes së mostrës.

e. Qumësht

Mostrat e qumështit duhet të merren nga pikat e prodhimit (baxhot), si dhe të raportohet edhe sasia e prodhuar nga secila pikë. Pikat e marrjes së këtyre mostrave duhet të jenë të tilla që të mbulojnë në mënyrë përfaqësuese rajonin.

Monitorimi duhet të përfshijë matjet Cs-137, Sr-90 dhe K-40.

f. Dietë e përzier ushqimore

Matja e dietës së përzier ushqimore është një indikator shumë i rëndësishëm i ekspozimit të popullatës. Për të përcaktuar radioaktivitetin e dietës së përzier mund të përcaktohet radioaktiviteti i përbërësve të saj ose i një racioni të zakonshëm ushqimor.

Monitorimi i dietës së përzier përfshin emetuesit gama dhe Sr-90. Ky monitorim duhet të kryhet për intervale 3- mujore.

Neni 6

Rekomandime bazë për monitorimin sipas mostrave, matjeve dhe frekuencave

1. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimet bazohet në rekomandimet e mëposhtme për monitorimet sipas mostrave, matjeve dhe frekuencave. Këto Monitorime komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimet i miraton të paktën çdo 5 vjet, por dhe më shpesh kur ka ndryshime mjedisore. Monitorimet sipas mostrave janë si më poshtë:

a. Mostra për Aerozole

Gama: Cs-137, Pb-210, K-40, Be-7 (çdo muaj)

Total alfa-beta

Alfa: U-238, U-234, Pu-239+240

b. Mostra Depozitimi ose Precipitimi (Fall-out) nga shirat dhe pluhurat nga atmosfera

Gama: Cs-137, Pb-210, K-40, Be-7 (çdo muaj)

Total alfa-beta (çdo muaj)

c. Mostra bari

Gama: Cs-137, K-40 (dy here në vit)

d. Mostra tokë

Gama: Cs-137, K-40, Ra-226, Th-232 (dy here në vit)

Beta: Sr-90 (dy here në vit)

Alfa: U-238, U-234, Pu-239+240 (dy here në vit)

e. Mostra ujë i pijshëm

Alfa: U-238, U-234, Po-210 (dy here ne vit)

Total alfa-beta (kater here ne vit) Rn-222 (për nivele mbi 40Bql/l, tri herë në vit dhe për nivele nën 40Bql/l, një herë në vit)

f. Mostra qumështi

Gama: Cs-137, K-40 (dy here ne vit)

Beta: Sr-90 (dy here ne vit)

g. Matjet në ajër

Fuqia e dozës së rrezatimit gama në ajër (matje ditore)

h. Dieta e përzier ushqimore

Gama: Cs-137 (dy here ne vit)

Beta: Sr-90 (dy here ne vit)

Neni 7

Rrjeti kombëtar i monitorimit të radioaktivitetit

1. Referuar shpërndarjes së popullatës dhe aktiviteteve prodhuese në raport me monitorimin e radioaktivitetit në mjedis, vendi ynë ndahet në tre nënrajone përfaqesuese:

- Rajoni i Shqipërisë veriore
- Rajoni i Shqipërisë së mesme
- Rajoni i Shqipërisë jugore

2. Për secilin rajon përcaktohen pikat e kampionimit si më poshtë:
Rajonin e Shqipërisë veriore përfshin Shkodër dhe Kukësin;
Rajonin e Shqipërisë së mesme përfshin Tiranën, Durrësin dhe Elbasanin;
Rajonin e Shqipërisë jugore përfshin Vlorën, Gjirokastrën dhe Korçën.

3. Për Tiranën të përcaktohen dy pika kampionimi, kurse për qytetet e tjera të përcaktohet një pikë kampionimi.